

kandidate izpraševali. Kateri bo skušal trobiti v rog nemškutarjev ali liberalnih sovražnikov sv. Cerkve, tega ne izvolimo; tak se naj da v liberalnem in nemškutarskem Mariboru voliti ali pa naj gre na „Prajzovsko“! Slovenci ne maramo za njega! —

Od sv. Tomaža pri Veliki nedelji. Na den sv. Alojzija smo tukaj imeli drugi živinski sejem. Skoro bi poprej malo kdo bil mislil, da bi nas prodajalci in kupci v tako obilem številu obiskovali. Med drugimi kupci se je zopet g. Bauman, mesar pri sv. Marjeti na Pesnici, naj izvrstnejšega izkazal; kupil je živine ob dvojnem sejmu za više od 2900 gld. To našemu kraju veliko pomaga, posebno ob sedajnem času, ko je tolika sila za denar. Sejem pri nas bode zopet na den sv. Simona, ter želimo, da bi se takrat tudi toliko število kupcev pokazalo. Nadjamo se, da bo zaradi večerajšnjega ugodnega deža takrat mogoče še več in lepše živine na sejem postaviti. Fr. Škrlec.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Ker sedaj zopet smejo živino na Nemško izvažati, kar je prej bilo zaradi živinske kuge prepovedano, pride tudi na Koroško mnogo kupcev, ki nam lepih denarjev v deželi pusté. Jednako dobroto uživajo tudi druge avstrijske dežele. Iz teh se je samo meseca maja t. l. izvozilo na Nemško skup 4977 volov, 15200 prešičev in 25000 ovac. — Velika nesreča se je zgodila 19. junija v Dolah pri Blatnemgradu. Unel se je namreč ogenj v hiši posestnika Butke-ja, ter je kmalu ugrabil in pokončal 2 hiši z gospodarskimi poslopji vred. Ali nesreče še ni bilo zadosti. Močen krivec potegne in prenese ogenj v sosedno ves Cigonec, kder ste vsled tega tudi pogoreli dve hiši z gospodarskimi poslopji vred. Škoda je velika! — Zvonik mestne fare v Celovcu je sedaj iz nova pokrit z kuprovimi ploščicami in belo plehovino. Delo se je 17. junija srečno dovršilo ter je stalo 8559 fl. Zvonik je gledé svoje visokosti četrti v Avstriji; meri namreč 90 metrov, 72 centimetrov t. j. 47 sežnjev, 4 črevlje in 7 colov. V Celovcu je umrl kot veleučén geolog daleč po svetu znani in čislani Franc pl. Rosthorn, 83 let star. Ranjki je bil nekdanj deželni poslanec in ud deželnega odbora. Pogreb je bil sijajni, pri katerem so se muzikaši iz Prävali skazali kot izvrstni gođci. Hilttenberško železarijsko društvo na delnice je jako na slabem. Bati se je, da bo društvo napovedalo krido; delničarji bodo bržčas mnogo vložnega denarja zgubili, le številne upravne svetovalce bo težko kaj hudega zadelo! Ti se bodo, kakor drugod, tudi tukaj vedeli zgube obraniti!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Hvala Bogu, nemčurji pobirajo šila in kopita; znani Seidl baje ne misli več pri Slovencih ponuditi se za poslanca. Marveč želi poslanstvo prejeti od kupčijske zbornice v

Gradcu kot „Handelsmann in Gams“?! — Na Kranjskem volitve volilnih mož za narodno-slovensko reč dobro kažejo; le v Litiji in jenem okraju je slabo. Tamošnji glavav Vestenek ne mara za paragrafe volilnega reda in zato se volilci zaporedom pritožujejo. Na večih krajih je dal le nekaterim privržencem den volitve naznani, ne pa vsem, kakor postava tirja. Tako postopanje moramo obžalovati; cesarske gosposke bi morale vendar kolikor mogoče nepristrane biti, sicer neizmerno škodijo svojej veljavnosti in pa spoštljivosti, katero so jim podložni dolžni. Na Tirolskem zmagujejo celó v mestih konservativci; v Kalternu je za državni zbor bil izvoljen konservativec Dipauli z 480 glasi; nasprotni liberalec dr. Gap je vjel samo 129 glasov. Kedaj po pri nas tako? V Gališkem hočejo kmetijskim družbam dati politične pravice, zlasti pravico voliti za deželni zbor poslance, kateri bi koristi kmetov zagovarjal, kakor se sedaj od kupčijskih zbornic izvoljeni poslanci za koristi trgovcev potegujejo. Magjari so goreči turkoljubi in pošiljajo prošnje državnemu zboru v Budimpeštu, naj bi se ta potegnil za ohranjenje Turčije t. j. naj bi cesarja pripravil v boj zoper Ruse. Ali ta želja se jim ne bo spolnila, čeravno bodo bržčas avstrijski vojaki zasedli Bosnijo in Hercegovino. Kajti to se bo zgodilo le v porazumljenju z Rusijo in dobljene dežele ne pridejo ne Magjarom ne Nemcem v oblast, ampak cesarju. Na to kaže imenovanje generala Jovanoviča, iskrenega slovanskega domorodca, za poveljnika vojakov v Dalmaciji. Ta gospod gre sedaj iz Ljubljane v Zadar in govori se, da bo 3. julija državni zbor zaprt, ob enem pa Molinari iz Hrvatske marširal v Bosnijo, Jovanovič pa iz Dalmacije v Hercegovino.

Vnanje države. Bismarkova Nemčija je ponudila Avstriji zvezo pod takimi pogodbami, kakoršna se je naredila med Prusi in Bavarci. Svithi naš cesar so ponudbo zavrgli, ker bi sicer nemški cesar imel vrhovno oblast črez naše vojake. Tem bolj grdo je za naše ustavake, da so to obžalovali v interpelaciji do ministrov. Interpelacijo sta podpisala tudi mariborski Duhač in celjski Foregger. Mar hočeta biti Prusa? Hajd na Prajzovsko! — Italijani izdelujejo 8000 torpedov, z katerimi hočejo svoja pomorska mesta zavarovati. — Angleži so sklenili posojilo 50 milijonov, bržčas za vojne priprave. Srbski knez se je od ruskega carja v Ploještu vrnil domu v Belgrad. Govorijo, da bo Srbija z Grecijo vred v 3 tednih stopila v boj. V severni Ameriki je pogorelo mesto S. John, 10000 ljudi je brez strehe, 15 milijonov je škode.

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Na velikanskem bojišču v Aziji in Evropi postaja klanje čedalje bolj silno, strašno in krvavo. Kar smo zadnjič povedali, da so Rusi črez Donavo mahnili, to se je uresničilo; sedaj jih je že više 30.000 srečno prešlo črez nevarno vodo, vsa Do-

brudža je jihova. V noči od 21.—22. junija je general Šuhov 3000 Rusov naložil in 8 kanonov v Galacu na čolne, ladjice, flose itd. ter je tibo dal veslati črev Donavo, potem pa 4 ure daleč po vodi, ki je izstopila, do Garbine, revne od ljudi zapuščene vasice na znožji bregov, ki se potem vijejo kraj Donave mimo Mačina 30 ur na dolgo do Hirsove. Vojaki hitro poskačejo na kopno, ali sedaj so jih Turki že zapazili, kojih je bilo 3000 zašancanih na bregu; ti začnejo naglo streljati, toda Rusi drapljejo naprej, posekajo prve Turke, druge pa v pobeg zapodijo v Mačin. Boj je trajal od 3—11. ure predpoldnem. Sedaj pride 6000 Rusov prvim svojim junakom na pomoč in drugi dan je iz Brajle po hitro napravljenem mostu general Cimerman z 28.000 moži prišel v Mačin, kder so ga rešeni Bolgari z veseljem sprejeli. Sedaj prodirajo Rusi naglo naprej; tudi pri Hirsovi so napravili most; vzeli so mesta Isačko, Tulčo in Babadak. 26. junija so začeli Rusi in Rumuni strahovito streljati v Vidin in Ruščuk; mesti gorite na večih straneh; zlasti v Ruščuku je zgorelo 380 hiš. Misli se, da bodo Rusi tukaj šli črez Donavo brž, ko hode general Cimerman iz Dobrudže začel Turke grabiti od strani. Srbi so pruzvali pod orožje 67.000 pešcev, 4900 konjenikov in imajo pripravljenih za boj 224 kanonov. Govorica je, da bo ruski general Črnajev prišel v Belgrad z enim oddelkom ruske vojske in črez vse prevzel višje poveljništvo. Turki se tega bojijo in utrjujejo na nos na vrat Sofijo, 2300 ljudi dela šance, tudi Trnovo in Adrijanopol utvrdujejo. V Aziji je general Terguzakov z 22.000 Rusi pri Sajdakanu zadel na 12.000 Turkov, jih naglo zgrabil in potolkel 600, med njimi 2 paši, poveljnika Ferik-pašo in Mehemed-pašo. Angleškega vohuna, generala Kembala, ki je lani pomagal Srbe klati, so skoro brzi kozaki vjeli. Terguzakov se sedaj bije z Muktar-pašo za sofeske pri Delibabi, general Hajder mu prihaja na pomoč, prišel je že črez Saganluk-planino do Mandžigerda. Pred Karsoni delajo Rusi močne baterije in šance, da bodo potem mesto napali in vzeli.

Celi teden smo se bali za junaške Črnogorce, zlasti ker so Turki in turkoljubi radostni upijali, da bo Črnagora kmalu vsa turška in Sulejman-paša v njej turškega sultana namestnik. Ali stvar se je že na bolje zasuknila. Magjari so zvedeli, da je ruski car našemu cesarju obečal, da Srbija ne pojde v boj. To so Magjari povedali Turkom in ti so potem vse vojake od srbske meje poslali nad Črnogorce blizu 70.000 moži. Ali tudi to silo so Črnogorci pobili; Sulejman-paša je res pridrl v Črnogoro, pa se ni mogel z Mehemed-pašem združiti, ker je bil ta pri Jasenici tepen, tudi z Saib-pašem ne, ker je bil 2krat strašno pobit. Sedaj so razkačeni Črnogorci objeli Sulejman-pašo, ga zgrabili pri Bogatiču, pri Niničah, pri Sanajcib, ob Zeti in Drimu, mu v 7 dnevnem klanju pobili 10.000 moži in ga pognali za Saib-pašem iz Črnogore vun.

Slava črnogorskim junakom. Ves svet jih mora občudovati! To poročilo smo brali v dunajski „Presse“. Turški listi pa trdijo, da so Turki prodrli do Cetinja.

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

III. Živali imajo navadno le eno glavno orožje, s katerim se branijo. Konj ima trda kopita lev in tiger ostre zobé, orel močne kremplje, gad smrtni strup, človek pa si je izumil brezštevilno in čedalje bolj strahovito orožje. Ščuka grabi ribe v vodi, jastreb lovi ptice po zraku, lisica zalezuje zajce na kopnem, človek pa se zoper človeka vojskuje na kopnem in v vodi, na zemlji in pod zemljo, nemara, da še se bodo kedaj po zraku v balonih preganjali. Čem več sil ljudje v naravi zasledijo, tem grozovitniše in morivniše orožje si narejajo. Kajn je Abelna z gorijačo ubil, David orjaškega Golijata z praščo prevrgel, Babilonci in poznejši Huni in Mongolci so sloveli kot silni konjeniki, rimski pešaci so z mečem in sulico celi svet premagali, pred nekaterimi stotinami let so še v težko železje zaviti vitezi narode strahovali, sedaj pa vojsko odločnejšo: bajonet, puška, kanoni, železne ladije in — torpedi.

Angleži, Francozi pa tudi Turki so si za težke denarje pripravili silno brodovje na morju, pravi strah vsem državam, ki imajo kaj pomorskih mest, pa si jednake obrambe omissliti ne morejo. Kajti nove ladije oklopnice nosijo grozanske kanone, s katerimi se iz morja vsako pomorsko mesto v par urah užgati in razdjati zamore. Toda na srečo takim nevarnim mestom so ljudje izumili jako izvrstno pomoč in zdatno obrambo — strašne torpede. Najprej so torpede rabili federativci v krvavi vojski z centralisti v Severni-Ameriki od l. 1861—1865. ter so v kratkem svojim nasprotnikom razbili 5 ladij oklopnice in 10 manjših parobrodov in monitorjev. Tudi Danci so se poslužili torpedov l. 1864., Avstrijanci l. 1866. in Nemci l. 1870. in sedaj so jih Rusi pred svojimi pomorskimi mesti: Odesa, Očakov, Nikolajev, Sebastopol, Krč, Poti, itd. tako in toliko nastavili, da se nobena turška ladija blizu ne upa. Veliko reko Donavo so od Brajle do Renija tako z torpedi zaprli in pregradili, da ne morejo turški monitorji nikamor, ne iz Donave v morje, ne iz morja v Donavo. Vsled tega so Rusi celó brez vsega strahu Donavo premostili pri Brajli. Turških monitorjev ni bilo nobenega videti, ki bi premostenje branil ali napravljeni most trgal. Kaj so tedaj torpedi? Nič druga nego močni zaboji streliva, ki se pod ladijo užgé ter jo hipoma raznese, če je bila le prav zadeta. Prvi izumil je ta strašni stroj ali mašino Amerikanec po imenu Fulton, tisti, ki je v Filadelfiji tudi prvi na vodo spustil parobrod. Prvej iznajdbi je dal ime po ribi, katero imenujejo: